

Tanskassa tavattiin!

Kaikki iloiset leiriläiset ERCW-viikolla Tanskassa elokuussa.
Lisää matkaterveisiä sivuilla 17–19.

TUNTOSARVI

Nro 9 ♦ Syyskuu 2012

Suomen Kuurosokeat ry

Kansainvälisyys
kiehtoo "Cocoa"

Kulttuuri kuuluu kaikille!

Sisältö

Pääkirjoitus: Sähköä yhteistyöhön.....	3
Kansainvälisyys kiehtoo "Cocoa".....	4
Kansainvälinen ikkuna.....	5
Sampolassa vietettiin upeaa syntymäpäivää.....	7
Tilaa tulkki syyskokoukseen 27.9. mennessä!.....	8
Suomen Kuurosokeat ry:n syyskokouksen ohjelma.....	9
Järvenpäässä keilattiin 23.-26.8.2012.....	10
Viisi kysymystä.....	11
Kulttuuri kuuluu kaikille!.....	12
Viisi kysymystä: vastaukset.....	15
Kehityskeskustelusta välineitä työnhallintaan.....	16
ERCW-leiri Tanskassa - Seppo Kamppisen matkaterveiset.....	17
Takakansi: Tanskassa tavattiin!.....	20

Etukannen kuva: Kanadalainen Christine Coco Roschaert ja Sanna Paasonen vaihtavat ajatuksia Iiris-talon edessä.
Kuva: Kalle Kiviniemi.

Tuntosarvi 10/2012 ilmestyy viikolla 42. Aineiston viimeinen jättöpäivä 25.9. Aineistoa voi lähettää osoitteeseen: tiedotus@kuurosokeat.fi.

TUNTOSARVI
38. vuosikerta

ISSN 0358-2280

Julkaisija
Suomen Kuurosokeat ry.

Taitto
Katriina Ekola

Päätoimittaja
vs. tiedottaja Katriina Ekola,
p. 040 753 2026, s-posti:
tiedotus@kuurosokeat.fi.

Toimitusneuvosto
Esko Jäntti (puheenjohtaja), Aarne Pirkola, Ari Suutarla, Jaakko Evonen (sihteeri) ja Katriina Ekola.

Hinta
Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ja asiakkaille ilmainen. 12 numeroa vuodessa isokirjoituksella, pisteillä, äänitteellä, videona ja/ tai elektronisena versiona. Ruotsinkielinen Känselförteckning ilmestyy 4 kertaa vuodessa isokirjoituksella.

Tilaukset ja osoitteenmuutokset
Suomen Kuurosokeat ry, PL 40, 00030 IIRIS, p. 040 778 0299, faksi 040 604 7477, s-posti: kuurosokeat@kuurosokeat.fi. Toimiston aukioloaika ma-pe klo 8.00-15.45.

Painopaikka
Oriveden Kirjapaino.

Toimituksella on oikeus käyttää lehden juttuja yhdistyksen internet-sivuilla www.kuurosokeat.fi. Tuntosarvi on Kulttuuri-, mielipide- ja tiedelehtien liiton Kultti ry:n jäsenlehti.

Sähköä yhteistyöhön

Sähköiset viestimet mahdollistavat yhteydenpidon ja tiedonvaihdon nopeasti ja vaivattomasti. Olemme yhteydessä toisiin ihmisiin aivan eri tavalla kuin vanhan postijuhdan aikaan. Nykyisin käytämme Facebookia ja taulutietokoneita, kirjoitamme blogeja tai luemme uutisia kännykällä.

Sähköinen tiedonsaanti on tärkeässä asemassa kuurosokeiden ja vaikeasti kuulonäkövammaisten ihmisten arjessa. Tekniikan avulla heille on avautunut uusia yhteydenpitotapoja, tiedon hankkimisen keinoja sekä mahdollisuuksia oman elämänpiiriin laajentamiseen. Erilaiset tekniset ratkaisut lisäävät kuurosokeiden tasavertaista osallistumista yhteiskuntaan.

On tärkeää muistaa, että kaikilla ei kuitenkaan ole käytettävissään uusinta tekniikkaa tai uusimpien laitteiden kanssa yhteensopivia apuvälineitä. Syrjäytymisen riski on todellinen. Tarvitaan palveluita, ammattitaitoisia ihmisiä ja taloudellisia resursseja, jotta heikoimmassa asemassa olevien tasavertaisuutta voidaan lisätä.

Yhdessä tekemällä ja resursseja yhdistämällä saadaan näkyvää aikaan. Haluan nostaa esiin kaksi tuotetta esimerkiksi, jotka ovat lisänneet tasavertaisuutta yhteiskunnassa.

Eduskunnan ja Yleisradion yhteisen kokeilun johdosta saimme 6.9. nähdä ensimmäisen viittomakielelle tulkittua eduskunnan kyselytunnin. Kokeilun myötä kyselytuntien tulkkaus on nähtävillä joka torstai suorana lähettyksenä televisiossa ja myöhemmin netissä. Selkokeskus myönsi syyskuun alussa Vuoden selväsanainen-palkinnon Oikeusministeriön vaalitiedotukselle. Ministeriö on tehnyt pitkäjänteistä työtä saavutettavan ja selkokielisen vaalimateriaalin tuottamiseksi. Osoitteessa www.vaalit.fi on nähtävillä selkokieliset vaalivideot kunnallisvaaleista, jotka käydään loppuun lopulla.

Hyviä esimerkkejä. Otetaan siis yhdessä resursseja käyttöön ja opitaan toisiltamme!

Katriina Ekola
tiedottaja ♦

Kansainvälisyys kiehtoo ”Cocoa”

Teksti: Jaakko Evonen

Christine ”Coco” Roschaert on Kanadassa syntynyt kuurosokea nainen, joka luennoi kuurosokeiden asioista ympäri maailmaa. Hän tykkää matkustella paljon ja on käynyt mm. Euroopassa, Afrikassa ja Aasiassa. Roschaert tutustui Suomen matkansa yhteydessä lirikseen viime kesäkuussa, jolloin kyselin häneltä kuulumisia.

Nuorena hän kävi kuurojen koulua, jossa hän kertoi omaksuneensa kuurojen kulttuuria. Kuurosokeusdiagnoosin saamisen jälkeen tilanne koulussa oli hänen mukaansa haastavaa johtuen mm. siitä, ettei kuurosokeiden ”roolimalleja” ollut. Elämä helpottui kuitenkin **Helen Keller** Centerissä, jossa hän oppi taktiilia viittomakieltä, pistekirjoitusta ja liikkumistaitoa sekä sai lisää tietoa kuurosokeiden maailmasta. Tällöin hän löysi uuden suunnan elämälleen.

Kansainvälisyys on osa Christinen elämää. Hän kertoi lähteneensä yliopistosta valmistumisensa jälkeen Nigeriaan, jossa hän tapasi kuurosokeita ja kuuroja oltuaan

kaksi vuotta vapaaehtoistyössä. Sen jälkeen suuntana oli Nepal, jonka kulttuurista hän innostui. Lopulta hän sai rahoituksen kuurosokeustyöhön liittyvään projektiin ja päätti muuttaa asumaan maahan.

Hän kertoi lisäksi kokemuksiaan eri maista. Hän haluaisi tutustua enemmän kuurosokeustyöhön Suomessa, jonka lisäksi hän sanoi olevansa kiinnostunut **Frans Leijonin**, suomalaisen kuurosokean miehen elämästä. Kanadasta hän totesi, että maassa on monia järjestöjä ja kuurosokeiden yhteisöjä, kuten esim. Helen Keller -keskus, asuntopalvelujärjestelmä ja valtakunnallinen kuurosokeiden liitto. Hänen mielestään järjestelmä Kanadassa on kuurosokean näkökulmasta kuitenkin sangen holhoava, sillä esimerkiksi kuurosokeille tarjotuissa ohjelmissa ohjaajat ovat usein kuulevia ja näkeviä.

Nykyisin Christine on onnellinen. Hän kertoi tulevansa onnelliseksi esim. positiivisista ihmisistä, buddha-uskonosta, matkustamisesta sekä yksinkertaisista asioista.

Christinella on ytimekäs viesti kuurosokeille Suomessa: olkaa roolimalleja!

Hän kehottaa kuurosokeita olemaan avoimia, vaikuttamaan yhdessä asioihin ja ottamaan muut kuurosokeat mukaan yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Hän pitää tärkeänä sitä, että kuurosokeat pystyvät itse

päättämään asioista ja osallistumaan aktiivisesti projekteihin.

Lisätietoja ”Cocosta” on luettavissa englanniksi osoitteesta: <http://tactiletheworld.wordpress.com/> ♦

Kansainvälinen ikkuna

Teksti: Ari Suutarla

EDBU:n kokoussarja siirtyy ensi vuoteen

Bulgarian kuurosokeiden järjestö on vetäytynyt Euroopan Kuurosokeiden Liiton, EDBU:n yleiskokouksen, kuurosokeiden naisten foorumin sekä kuurosokeiden kongressin järjestelyistä. Tapahtuman piti olla nyt lokakuun lopussa Bulgarian pääkaupungissa, Sofiassa.

Järjestön johtaja **Dimitar Parapanov** ilmoittaa syyksi oman sairastelemisensa niin, ettei ole ollut mahdollisuutta saada rahoitusta kuntoon. Uudeksi ajankohdaksi hän kertoo ensi kevään. Lykkäytyminen on pulmallista sikäli, että vuodelle 2013 osuu myös Maailman Kuurosokeiden Liiton, WFDB:n yleiskokous Ma-

nillassa, Filippiineillä. Edustajien lähettäminen samana vuonna kahteen isoon kokoukseen on rasite etenkin köyhille maille.

Majatalo Onnelassa turnattiin

Kuurosokeita shakin pelaajia ja keilailijoita Suomesta, Norjasta, Tanskasta ja Virosta otteli Majatalo Onnelassa Tuusulassa 23.–26. elokuuta. Keilapuolesta vastasi **Esko Jäntti** ja shakista **Riku Virtanen**.

Pohjoismainen tapahtuma oli vuorovaikutteinen. Shakin pelaajilla oli tilaisuus tutustua keilailuun ja vastavasti keilailijat istutettiin shakkilaudan ääreen.

Tanskan **Karsten Asmussen** esitti kutsun Euroopan kuurosokeiden shakkikisaan kahden vuoden ku-

luttua. Vuonna 2014 Tanskan kuurosokeiden shakkikerho täyttää 25 vuotta.

Jatko pohjoismaisille yhteyksille myös keilailussa on Esko Jäntin mukaan työn alla. Tapahtuman väriläiskänä oli nyt keilailun joukkuekisa, jossa mukana oli muun muassa Suomen Kuurosokeat ry:n työntekijöiden joukkue, pelaajina **Anneli Morero**, **Risto Hoikkanen** ja **Kai Leinonen**.

Shakin pohjoismainen mestaruus pysyi Suomessa, mutta meni Joensuuun, kun **Mihail Leoukhine** voitti muut pelaajat. Paras keilailija oli **Martti Avila** Helsingistä.

Shakin kisatulokset (suluissa Buchholz -pisteet, kun ratkaistiin vertailulla kolmas palkinto):

1. Leoukhine, Mikhail 5(!)
2. **Bö, Kolbjörn** (NOR) 4
3. **Hyötylä, Kari** 3 (11)
4. **Suutarla, Ari** 3 (10)
- 5.-6. **Pirkola, Aarne** ja **Asmussen, Carsten** (DEN) 3 (8)
7. **Hansen, Peter** (DEN) 2
- 8.-9. **Ylkänen, Kyösti** ja **Arbi, Aino** (EST) 1
10. **Arukase, Kalju** (EST) 0

Toimitukselta: Lue lisäksi Martti Avilan keilailun kisakuvaus sivuilta 10-11.

Ensi vuoden kuntoutumis- ja kulttuuriviikosta ei tietoa

Italia on jo aiemmin ilmoittanut, ettei se voi järjestää vuoden 2013 Euroopan kuurosokeiden kuntoutumis- ja kulttuuriviikkoa. Nyt tapetilla ovat olleet Venäjä ja Slovenia.

Tämän vuoden kuntoutumis- ja kulttuuriviikko oli elokuun 13.-19. päivinä Tanskan Castberggårdissa. Mukana Suomesta oli yhdeksän kuurosokeaa henkilöä. Osanottajia oli kaikkiaan hieman yli sata tulkit mukaan lukien. Viime vuonna Suomen tapahtumassa oli mukana 230 henkeä.

Venäjä ja Slovenia eivät vielä Tanskassa kyenneet esittämään virallista kutsua ensi vuoden tapahtumaan, joten tulevaisuuden suhteen ollaan odottavalla kannalla.

Toimitukselta: Lue **Seppo Kampisen** ERCW-viikon matkaterveiset sivuilta 17-19. ♦

Samuli Kujanpää ja Anja Lehtola tulkkinsa kanssa täytekakukukahveilla.

Sampolassa vietettiin upeaa syntymäpäivää

Nimimerkki Torpparska

Päivätoiminta kokoontuu joka torstai Sampolan palvelukeskuksessa. Anja vietti salassa omaa merkkipäiväänsä perheen kanssa. Hän tarjosi kahvia täytekakun kera meikäläisille 30.8.

Tehtiin kauniit servetit ja haettiin metsästä kukkakoristeet **Sarin** ja **Irjan** opastuksella. Laitettiin kahvikupit pöytään ja keitettiin kahvit valmiiksi. **Torpparska** viittoi onnitteluvärssyä Anjalle:

"Täytät tänään kahdeksan ja nolla, hienosti vielä pelaa sulla polla. Tukka päässä, hampaat suussa, katse vielä romanttisessa kuussa! Päiväsi porskuta etteenpäin,

olkoon päiväsi sinulle iloa aamulla, voimia päivällä, halauksia illalla, unelmia yöllä!

Onnittelut meiltä Sampolan päivätoimintalaisilta otathan vastaan, silloin tulevat päiväsi tarjoavat parastaan!"

Johtajat **Pekka** ja **Paula** onnittelivat lahjan kanssa ja pitivät puheen syntymäpäiväsankarille. Anja kiitti kauniista muistamisesta.

Juotiin kahvia maukkaan täytekakun kera ja meitä ilahdutti iloinen keskustelu ja viittoilun seura. ♦

Tilaa tulkki syyskokoukseen

27. syyskuuta mennessä!

Teksti: Heikki Majava

Suomen Kuurosokeat ry:n syyskokous pidetään 24.–25.11.2012 Naantalin kylpylässä. Kela toivoo, että osallistumisestaan varmat henkilöt tekisivät tulkkitilauksensa viimeistään 27.9.2012. Näin välitykselle jää aikaa järjestää tulkkaus hyvällä tavalla.

Syyskokoukset ovat tulkkauspalvelun kannalta haastavia tilanteita. Usein syyskokousviikonloppu aiheuttaa sen, että kaikki tulkit ovat käytössä ja muihin tilaisuuksiin on mahdotonta saada tulkkia. Kela, Suomen Kuurosokeat ry sekä välityksen ja tulkkauspalvelun tuottajat ovat huomanneet, että on tilanteita, joissa paremmin suunnitellulla tulkkauksella ja tulkkien käytöllä olisi mahdollista toteuttaa tulkkauspalvelu laadukkaasti ja samalla kustannuksia säästään. Syyskokouksen yhteydessä kokeillaan tulkkien tauotusta ja yhdistettyä tulkkausta pienryhmille.

Induktiota käyttäville asiakkaille kokeillaan tulkkien tauotusta. Tämä tarkoittaa sitä, että kokouksen aikana

asiakkaalla on käytössä yksi henkilökohtainen tulkki, jonka tauoista huolehtii kiertävä taukotulkki. Tämä toteutetaan niin, että tulkkien vuoroista ilmoitetaan asiakkaalle etukäteen ja asiakas tapaa taukotulkin jo ennen vuorojen toteutumista.

Viittomakielisille (ei taktiileille) asiakkaille kokeillaan yhdistettyä tulkkausta pienryhmässä. Yhdistetyssä tulkkauksessa 2–3 asiakasta seuraa lähietäisyydeltä samaa tulkkausta.

Syyskokouksen ohjelma on tässä lehdessä. Tilaukseesi liittyen sinulta kysytään seuraavia asioita:

1. Tilauspäivät. Mille kaikille päiville tarvitset tulkkausta? Onko tulkkaustarvetta esimerkiksi jo kokouspäivää edeltävänä päivänä pe 23.11?

2. Tarvitsetko tulkkausta lähtöpaikkakunnaltasi jo matkalle mukaan vai tapaatko tulkin/tulkit kokouspaikalla?

3. Missä eri tilanteissa tarvitset tulkkausta/opastusta/kuvailua?

- Kokouksen aikana?
- Kokoustaupoilla ja aterioilla?
- Aamiaisella? Mihin aikaan? Iltaohjelmassa? Mihin asti?
- Tarvitsetko tulkkia kylpyläkäynnin aikana?

4. Voitko seurata yhdistettyä tulkkausta, jossa 2–3 asiakasta seuraa lähietäisyydeltä samaa tulkkausta?

5. Onko kohdallasi mahdollista, että sinulle tulee kiertävä taukotulkki tulkiksi tarvitsemien taukojen ajaksi? ♦

Suomen Kuurosokeat ry:n syyskokous 24.–25.11.

OHJELMA

Lauantai 24.11.

11.00–12.30 Lounas hotellin ravintolan noutopöydästä, 1. krs

12.00–12.45 Ilmoittautuminen kokoukseen

13.00–15.45 Syyskokous

15.45–16.30 Kahvit ravintolassa, 1. krs

16.30–18.15 Kokous jatkuu

18.15–20.00 Mahdollisuus saunaan ja uintiin

20.00–22.00 Jouluillallinen ravintolan noutopöydästä

22.00–02.00 Tanssit ravintolassa, 1. krs (vain meille)

Sunnuntai 25.11.

7.00–9.00 Aamupala ravintolan noutopöydästä, 1. krs

8.00–9.00 Mahdollisuus aamusaunaan ja uintiin

9.00–12.00 Kokous tai keskustelu jatkuu (päättyy klo 12.00)

12.00–13.30 Lounas ravintolan noutopöydästä, 1. krs

13.30– Kotiinlähtö

Järvenpäässä keilattiin 23.–26.8.

Teksti: Martti Avila

Historian ensimmäiset pohjoismaiset kuurosokeiden keilailun mestaruuskilpailut käytiin Järvenpään keilahallissa. Kilpailuihin ei kuitenkaan saatu muista Pohjoismaista osallistujia, sillä mukana oli ainoastaan Norjasta yksi keilailusta kiinnostunut kuurosokea, **Geir Jensen**.

Perjantaina ohjelmassa oli harjoittelua ja teoriaa, joissa saimme tärkeää tietoa keilailusta huippuvalmentaja **Petri Römarkin** ohjauksessa.

Petri on tällä hetkellä suosittu valmentaja eri vammaisryhmien keskuudessa, sillä hän valmentaa kuuroja, näkövammaisia ja meitä kuurosokeita. Hän valmentaa myös Suomen miesmaajoukkuetta kakkosvalmentajana ja lisäksi hänellä on monia muitakin vastuullisia tehtäviä.

Esko Jäntti keilakerhon puheenjohtajana oli vastuussa tapahtumajärjestelyistä ja hoitikin ne loistavasti. Tällaisen tapahtuman järjestelyt vaativat todellista paneutumista asioihin, jotta kaikki sujuisi moitteettomasti.

Lauantaina pidettiin järjestyksessään historian kolmannet kuurosokeiden keilailun mestaruuskilpailut. Kilpailu oli tiukka ja jännittävä, koska jokaisella kilpailijalla oli mahdollisuus voittaa kilpailu tasoituspisteiden ansiosta. Vuonna 2010 mestaruuden voitti **Kauko Lahti** ja vuonna 2011 voittajaksi leivottiin **Kerstin Maksimainen**.

Tämän vuoden mitalistit olivat

1. **Martti Avila**
2. **Sinikka Hautalahti**
3. Kerstin Maksimainen

ja seuraaville sijoille tulivat

4. **Sari Isaksson**
5. **Lauri Mäkinen**
6. Esko Jäntti

Sunnuntaina käytiin haasteottelu kolmihenkinen joukkuein. Esko Jäntti oli saanut haastettua Suomen Kuurosokeat ry:n johtoryhmän keilakilpailuihin. Kuurosokeiden joukkueet pitivät kuitenkin johtoryhmän tällä kertaa hyvin aisoissa jättämällä heidät kolmanneksi.

Tulokset

1. Kuurosokeiden 1-joukkue: Avila Martti, Isaksson Sari, Jäntti Esko

2. Kuurosokeiden 2-joukkue: **Evo-**
nen Jaakko, Mäkinen Lauri, **Avila**
Marja-Liisa

3. Johtoryhmä: **Leinonen Kai**, **Hoik-**
kanen Risto, **Morero Anneli**

4. Kuurosokeiden 3-joukkue: Hautalahti Sinikka, Maksimainen Kerstin, Jensen Geir

Kilpailu oli mukavan leppoisa, ja kannustimme toisiamme hyviin suorituksiin. Todettiin, että tällainen turnaus voitaisiin järjestää jatkossakin, ehkäpä jo ensi vuonna.

Pohjoismaisellakin tasolla pyritään pitämään yhteyttä muiden Pohjoismaiden kuurosokeisiin, jotta PM-keilakilpailut saataisiin järjestettyä onnistuneesti lähivuosien aikana. Mukana ollut Norjan Geir Jensen lupasikin viedä tietoa saamistaan kokemuksista muille kuurosokeille omassa maassaan. Esko Jäntti luovutti Geir Jensenille KSK-kerhon keilapaidan muistoksi meiltä Suomen kuurosokeilta keilailijoilta. ♦

Viisi kysymystä

Aatos Ahonen

1. Metallit sulavat eri lämpötiloissa, mutta millä metallilla on korkein sulamispiste?

2. Millä vuosisadalla puhelin keksittiin?

3. Aatami-nimi on peräisin heprean kielestä. Mitä se tarkoittaa?

4. Milon Venus -patsaalta puuttuu jotain, mutta mitä?

5. Ihmiset ovat sotineet kautta aikojen, mutta tiedätkö, mitä maata vastaan Iso-Britannia aloitti sodan vuonna 1812?

Vastaukset sivulla 15.

Kulttuuri kuuluu kaikille!

Teksti: Milla Päiväniemi

Kuvat: Jouko Leppänen

Joensuussa järjestettiin Parafest-niminen tapahtuma 16.–18.8.2012. Parafest tuo esiin kulttuurin alueelta vammaisia osaajia, samoin kuin Paralympialaiset vammaisia urheilijoita. Festivaalin osana oli myös taidenäyttely ”Kulttuuri kuuluu kaikille” Taidekeskus Ahjossa, aivan Joensuun keskustassa. Tuohon näyttelyyn vein Toimintakeskuksen taidepiiriläisten tuoreita töitä. Näyttelyaika oli 15.8.–4.9.

Syyskaudella 2011 ja kevätkaudella 2012 Taidepiirissä valmistui useita töitä, joista kokosin kesän aikana monenlaisia kokoelmia. Lopulta valitsin kultakin taidepiirin aktiivijäseneltä muutaman teoksen, jotka näyttävät monipuolisesti, millaisin keinoin ja materiaalein sokealtakin onnistuu kuvan luominen.

Koska näyttelypaikka on todella hieno, halusin kaikkiin töihin kehykset. Etsiskelin Toimarin varastoista irrallisia kehyksiä ja löysin yhteen työhön sopivat. Muihin piti Toimintapäivien nimissä hankkia uudet. Erään taide-

piiriläisen kanssa neuvottelin, että kokoaisin hänen upeista telamaalausistaan ison kirjan. Samalla neuvottelin Ahjon porukan kanssa siitä, kuinka paljon saisimme seinätilaa. Kirjaa varten tarvitsin yhden pöydän.

Kävin useampana päivänä Toimari-la poikieni kanssa, kun heitä ei voinut jättää keskellä kesälomaa minnekään. Yhtenä päivänä toisellakin naisella oli kolme lasta mukanaan ja nauroimme, että pitäisiköhän näille muksuille perustaa tänne leikkipaikka. Lopulta kaikki työt oli pakattu kuljetusta varten ja vaikka kysyin kavereiltani, ei kuljetusta saatu millään järjestymään. Lähdimme siis Toimintapäivien ohjaaja **Heidi Mansikkalan** kanssa viemään junalla tauluja Joensuuhun. Kotoa lähdin kolmen ison taulupaketin kanssa jo ennen viittä aamulla. Onneksi Heidi oli mukana - en olisi yksin saanut kaikkia tauluja siirrettyä junasta toiseen Tikkurilan aseman alikulkutunnelin kautta.

Päivä oli aurinkoinen hellepäivä ja saimme kumpikin hieman nukuttua junassa. Joensuun asemalla otimme suosiolla taksin museoon. Näyttelyn

kaikki muut teokset olivat valmiina paikoillaan, sillä pystytys oli alkanut jo edellisenä päivänä. Parafestin ja Taidekeskus Ahjon henkilökunta oli täynnä todella ihania ihmisiä! Ensimmäiseksi riisuimme taulut pahveista ja kuplamuoveista. Asettelin ne lattialle seinää vasten siinä järjestyksessä, missä ne piti ripustaa. Samaan aikaan kun Ahjon henkilökunta porasi reikiä seiniin taulujani varten, enätimme käydä syömässä Joensuun torilla. Kun taulut sitten riippuivat paikoillaan ja iso taidekirja oli löytänyt pöytänsä, asettelimme seinään kiinni Suomen Kuurosokeat ry:n kankaiset plakaatit. Kiinnitimme seinään myös töiden nimikyltit tekstinä ja pisteillä. Olen tyytyväinen siihen, että nyt on vaihdettavia kehyksiä ja tuollaisia näkyviä plakaatteja tuleviakin näyttelyitä varten!

Ennen näyttelyn avajaisia ehdimme Heidin kanssa kiertää kiinalaisen taiteen näyttelyn Joensuun kaupunginmuseossa, joka sijaitsee Ahjoa vastapäätä. Saimme mennä ilmaiseksi sisään ja kun jälkeinpäin kommentoin lasivitriineihin suljettuja näyttelyesineitä, sain kuulla, että museossa on ollut tekeillä kosketeltavia malleja esillä olevista töistä. Kuvailun lisäksi tällaiset yksi yhteen tehdyt mallit antavat heikkonäköisille ihan uuden väylän saada tietoa siitä, millaisia

Milla Päiväniemi oli tyytyväinen näyttelyjärjestelyihin.

ihmeellisiä ihmispatsaita ja lohikäärmeitä vitriineissä on.

Avajaiset avasi Parafest-yhdistyksen puheenjohtaja **Arto Pippuri** toivottamalla meidät tervetulleiksi sekä Joensuuhun että näyttelyyn. Para-

Kulttuuri kuuluu kaikille -näyttelyn vierailijoita.

fest-yhdistys pyrkii kulttuurin saavutettavuuteen ja kulttuuriseen esteettömyyteen sekä luo kaikille avoimen foorumin keskustella ja kohdata vammaiset ihmiset töidensä ja osaamisensa kautta. Seuraavaksi minä pääsin kertomaan kuurosokeudesta ja meidän eri tavoista luoda kuvia.

Olin tuonut **Rauli Jalolta** Eläimiä-nimisen teoksen, johon Rauli on itse leikkaamiaan sabluunoita apuna käyttäen maalannut lintuja ja kaloja. Olin tuonut myös työn nimeltä "Grafiikka", joka on kollaasi Raulin linopainotöistä. Kerroin, kuinka täysin sokea pystyy kaivertamaan pehmeälle linolevylle tarkastikin yksityiskohtia tuntoaistinsa varassa. Lopuksi minä ohjaan vain painovärien sekoit-

tamisessa ja siinä, että linolevy osuu paperiin. **Merja Haavistolta** olin tuonut kolme taulua, joista kahdessa on käytetty apuna Wicki stix -merkkisiä taipuisia vahatikkuja. Merja oli tehnyt tikuista päiväntakkarat ja kiinnittänyt ne maalauspaperiin. Sitten hän maalasi voimakkain värein paperit tikkujen päältä. Kun maali oli kuivunut, otin tikut pois ja niiden alle jäi valkoisena kukkien ääriiviivat. **Marja-Leena Karjalaiselta** toin kaksi öljyvärimaalausta nimeltään "Sokea vaeltaja" ja "Kivet". Marja-Leena on siirtynyt taidepiirissä kokonaan öljyvärimaalauksiin ja hänen työnsä syntyvät pitkäjänteisellä ja kärsivällisyyttä vaativalla tahdolla. Minä ohjaan hänelle sivellintekniikoita ja esimerkiksi valöörin käyttöä, värit Marja-Leena näkee välillä parem-

min kuin minä itse. **Anu Mikkolan** telalla maalatuista akryylitöistä tein kirjan, jonka kannet ovat niin ikään Anun omia maalauksia. Kerroin, että meillä taidepiirissä joskus nauretaan kunnolla sille kun minä kysyn joltain tulkilta, että no onkos tämä nyt vihreä vai ruskea ja missä se teippikin on. Painotin sitä, kuinka paljon minä itse saan kuvataiteilijana tästä taidepiiristä: oma mahdollinen sokeutuminen jonakin päivänä ei enää ahdistaa, vaan toivon, että minuakin sitten tässä yhteisössämme jaksetaan potkia jatkamaan.

Sain jälkeempäin palautetta Joensuusta, että selostukseni meidän monenlaisista taiteen tekemisen keinoista oli herättänyt keskustelua, varsinkin kun korostin, kuinka sokeus turhaan ajatellaan kuvataiteen tekemisen esteeksi. Ja jälleen sain huomata, että meitä itse vammaisia ryhmien vetäjiä ei kovin montaa ole - useimpia muita ryhmiä ohjasivat ihan "terveet" ihmiset. Mutta olivatpa hienoja nekin työt! Ihastuin varsinkin Tämä käsi -nimiseen teossarjaan, joka oli toteutettu Invalidiliiton Joensuun Validia-talon asukkaiden kanssa. Teos koostui kipsatuista käsistä ja tekstitaulusta missä lukee, että mitä juuri tämä käsi haluaisi tehdä. Jokaisen käden taustalevy oli päällystetty tapetilla tai kankaalla käden

omistajan omien mieltymysten mukaan ja eräs käsi piteli virkkuukoukua. Yksi käsi oli erillään muista ja ilmaisi, miten vamma voi eristää ihmistä. Erään käden haltija ei pystynyt vaikeiden pakkoliikkeiden vuoksi otattamaan kipsivalosta kädestään, joten hän päätti lainata kaverin kättä. Tämä sijaikäs asentoi ja taustaa myöten oli kuitenkin hänen oma ajatuksensa.

Kaiken kaikkiaan Ahjoon päätyneet työt toivat monipuolisesti esiin sen, miten vamma tai vammaisuus ei onnistu pysäyttämään ihmistä. Luomisen tarve ja oman sisäisen maailman siirtäminen kankaalle, paperille, valokuviin ja saveen tuo juuri meidän omia ajatuksiamme ja kokemuksiamme parhaiten esiin. ♦

Viisi kysymystä

Vastaukset:

1. Volframilla (3420 °C)
2. 1800-luvulla
3. Ihmistä
4. Kädet
5. Yhdysvaltoja.

Kehityskeskustelusta välineitä työnhallintaan

Koko lähiesimiesryhmä ja Suomen Kuurosokeat ry:n hallitus osallistuivat johtamisen erityisammattitutkintoon (JET) syksystä 2010 alkaen tammi-kuulle 2012, yhteensä puolitoista vuotta. Koulutuksen järjestäjänä toimi Tampereen ammatillinen aikuis-koulutuskeskus.

Koulutuspäiviä oli 1–3 päivää kuu-kaudessa, mutta käytännössä opin-not olivat mielessä joka päivä. Opin-not liittyivät läheisesti jokapäiväiseen työhöni, niin teoriaopinnot kuin var-sinkin näyttökokeet ja opinnäytetyö. Kirjallisten tehtävien tekeminen oli ajoittain raskastakin. Iloitsin kuitenkin siitä muutoksesta, minkä näin opis-kelemassa olevissa työntekijöissä. Kokoukset suunniteltiin etukäteen, asioista otettiin selvää ja esitykset olivat laadukkaita ja hyvin pohdittu-ja. Uskoisin, että tämän puolentoista vuoden aikana tieto toisten osaami-sesta jaettiin paremmin kuin ehkä koskaan ennen ja opittiin paljon uut-ta. Kaikki koetut ja opitut asiat yh-dessä varmasti näkyvät yhdistyksen tuottamissa palveluissa.

Oman opinnäytetyöni tein henkilös-töhallinnon ja väliesimiesten toimin-nan kehittämisen alueelta. Valitsin

aiheeksi kehityskeskustelun ja tavoit-teiden asettamisen. Ajatuksenani oli saada selkeytettyä työn vuosirytmiiä ja saada hyvät työkalut, joita käyttä-en lähiesimiehet pystyvät käymään tärkeät vuosittaiset esimies-alais-keskustelut. Käsitykseni mukaan yksi työtyytyväisyyttä huomattavasti parantava asia on kehityskeskus-telu. Siinä todetaan, miten mennyt vuosi on sujunut ja miten työssä on onnistuttu sekä esimiestyössä että työntekijänä. Lisäksi siinä todetaan, mitkä ovat voimavarat ja tarpeet täl-lä hetkellä. Erityisen tärkeää on kat-soa tulevaan ja tehdä suunnitelmat miten edetään. Itse ajattelen kehi-tyskeskustelun olevan eräänlainen työntekijän ja esimiehen välinen vuo-sitilinpäätös menneestä vuodesta ja samalla ennakkokatsaus tulevaan.

Lopputyöni hyödynnettiin siten, että Suomen Kuurosokeat ry:ssä otettiin käyttöön kehityskeskustelukaavake ja vuosittaisten tavoitteiden asettami-sen malli. Lämmin kiitos tästä toteu-tuneesta opiskelumahdollisuudesta Suomen Kuurosokeat ry:lle!

Risto Hoikkanen
kuntoutumis- ja
asumispalvelujohtaja ♦

ERCW-leiri Tanskassa Seppo Kamppisen matkaterveiset

Teksti: Seppo Kamppinen

Kuva: Filip Verhelst

*Suomalaiset kuurosokeat Tanskassa ERCW-leirillä 13.–19.8.2012. Kuvassa vasemmalta oikealle: **Anita Palo, Antero Hernesniemi, Eija Hernesniemi, Sanna Tuomaala (maassa), Rauli Jalo, Maritta Oksanen, Seppo Kamppinen, Eetu Seppänen ja Aini Korhonen.***

Lähdimme Rauli Jalon kanssa Toi-mintakeskukselta Pirkkalan lento-kentälle odottamaan lentoa Tukhol-maan. Lentomme lähti klo 9.15 ja 45 minuutin päästä olimme perillä Tuk-

holmassa. Siellä vaihdoimme toiseen koneeseen, jolla lensimme Kööpen-haminaan. Kävimme syömässä hampurilaiset ja ruokailun jälkeen tapasimme muut suomalaiset, joita

olivat Anita Palo, Sanna Tuomaala, Aini Korhonen, Marita Oksanen, Eija ja Antero Hernesniemi ja Eetu Sepänen.

Leirille osallistui yhteensä 104 henkilöä (kuurosokeat, tulkit ja työntekijät) ja heistä 49 oli kuurosokeita, yhdeksästä Euroopan maasta. Meitä suomalaisia kuurosokeita oli yhdeksän ja koko ryhmän koko oli 25 henkilöä. Yhdessä jatkoimme matkaa lentokentän juna-asemalta. Junamatka kesti kolme tuntia.

Saavuimme Vejle-nimiseen kaupunkiin. Tanskalainen kuuro miesopas pyysi meitä odottamaan, jotta belgialaiset ja saksalaiset kuurosokeat pääsevät mukaan. Yhdessä lähdimme matkaan, joka kesti noin tunnin. Saavuimme Castberggårdiin, kuurojen kansankorkeakoululle. Menimme ensin syömään noutopöydästä. Ruoka oli hyvää, saman tyyppistä kuin Suomessa. Lyhyen tiedotustilaisuuden jälkeen lähdimme nukkumaan. Kaikki olivat väsyneitä päivän matkasta. Meidän oma majoituspaikkamme, hotelli Korning Kro, oli 14 km:n päässä koululta.

Ti 14.8.

Lähdimme retkelle läheiseen kaupunkiin Århusiin. Vanhassa kau-

pungissa oli paljon nähtävää, mais-toimme muun muassa vanhan ajan muhennosta. Illalla oli tutustumisilta, jossa kerroimme terveiset Suomes-ta.

Ke 15.8.

Lähdimme kylpyläretkelle Vejlefjord Wellnessiin, joka toimi aikoinaan tuberkuloosiparantolana. Kylpylässä puimme kylpytakit päälle ja lähdimme tutustumaan paikkoihin. Suihku oli outo, sillä välillä tuli kylmää tai kuumaa vettä. Kävin 40-asteisessa kuumavesialtaassa, höyrysaunassa ja suolasauunassa. Suomalaista saunaa ei ollut.

Kylpylässä kävimme lounaalla kylpytakit päällä. Salaatteja ja leipää oli tarjolla, mutta paikka oli tosi kuuma, joten ruokaillessa tuli kova hiki.

Tutustuimme koko kylpylään. Ulkoparvekkeella olivat auringonottopaikat varattuna. Rauli otti päiväunet isolla korituolilla, joka oli ison lehden mallinen. Illalla pelasimme bingoa, mutta en saanut voittoja.

To 16.8.

Aamulla oli luentoja. Minä ja Rauli lähdimme eläintarhaan (Givskud Zoo), jonne oli matkaa noin 60 km.

Sää oli sateinen. Gorillat kiinnostivat. Yksi niistä oli iso uros, noin 180 cm korkea. Äitigorillalla oli vauva. Saimme seurata gorillojen ruokintaa. Muissa tarhoissa oli antilooppeja, papukaijoja, kameleita, norsuja, simpansseja ja leijonia. Tarhojen vieressä oli opastauluja, joissa kerrottiin eläimistä ja niiden käyttäytymisestä. Korkeasaari tuntuu kyllä paljon turvallisemmalta.

Pe 17.8.

Lähdimme aikaisin aamulla aamupalalle ja sen jälkeen Mandøen saarelle. Rannassa jonotimme vessaan ja sen jälkeen kahville. Nousimme erikoiseen bussiin, joka oli kaksikerroksinen ja jota veti traktori. Saareen voi ajaa merenpohjaa myöten laskuveden aikana.

Matkan aikana kuljettaja kertoi tanskalaisista yrteistä, joita voi käyttää vaikka salaattiin. Perille päästyämme teimme kävelyretken saarella.

Näimme paljon lampaista, lehmiä ja maalaistaloja. Saarella oli myös tuulimylly. Sää oli helteinen. Meidän oli kuitenkin jatkettava matkaa mantereelle tarkalleen klo 13.20, koska nousuvesi alkoi jo nousta. Ajoimme uuteen paikkaan Riben kaupunkiin, jossa kävimme ostoksilla.

La 18.8.

Aamupalan jälkeen oli vapaata, jolloin kävimme tutustumassa läheiseen kirkkoon ja hautausmaahan. Näimme joutsenperheen, jossa oli viisi poikasta. Kävelyretken aikana kengät kastuivat. Pelloilla oli paljon lokkeja syömässä matoja ja huomasimme tiellä paljon sammakoita. Talot olivat kauniisti rakennettu. Näimme liikennemerkkin, joka varoitti kuurojen koulusta.

Jäähyväisjuhlassa olimme pukeutuneet hienosti ja söimme yhdessä illallisen. Johtajaa kiitettiin ja lahjoja jaettiin.

Su 19.8.

Bussi haki meidät ja laukut. Saimme eväspussit mukaan ja lähdimme kotimatkalle. Me Raulin kanssa lensimme Tukholman kautta Tampereelle.

Ensin vuoden leiriä on suunniteltu Italiaan, mutta se on peruttu. Myös Skotlantiin suunniteltu leiri on peruttu. Ehkä leiri toteutuu Venäjällä tai Sloveniassa vuonna 2013. ♦